

Täysistunto

Tiistai 28.11.2023 klo 14.04—20.14

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 65/2023 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2023 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 7/2023 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.34 **Sakari Puisto ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen talousvaliokunnan mietinnön hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi Finanssivalvonnan valvontamaksuista sekä siihen liittyviksi laeiksi HE 65/2023 vp.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista. Samalla kumottaisiin lähes saman sisältöinen Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettu laki. Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi ydinenergialakia, Valtion eläkerahastosta annettua lakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia, Kevasta annettua lakia, evankelis-luterilaisen kirkon eläkerahastosta annettua lakia ja sijoitusrahastolakia.

Esityksen tarkoituksena on turvata Finanssivalvonnan rahoituksen riittävyys keskipitkällä aikavälillä korottamalla valvontamaksuina kerättävissä olevaa mahdollista enimmäismäärää. Lisäksi eri valvottavaryhmien välisten maksuosuuksien keskinäisiä suhteita tasapainotettaisiin, mikä aiheuttaisi muutoksia maksuvelvollisten valvontamaksuihin. Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Eta-sivuliikkeille luotaisiin kokonaan uusi kolmiportainen perusmaksu nykyisen yksitasoisen perusmaksun sijaan. Lisäksi maksuja koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin sekä mahdollistettaisiin maksun määrääminen arvioon perustuen. Samassa yhteydessä päivitetäisiin muualla lainsäädännössä olevat viittaukset uuteen Finanssivalvonnan valvontamaksuista annettavaan lakiin.

Ehdotuksen tavoitteena on turvata Finanssivalvonnan rahoituksen riittävyys keskipitkällä aikavälillä korottamalla valvontamaksuina kerättävissä olevien maksujen enimmäismäärää. Lisäksi ehdotetaan muutoksia valvontamaksujen kohdentamiseen maksuvelvollisten välillä, mikä myös aiheuttaisi muutoksia maksuvelvollisten valvontamaksuihin. Lisäksi ehdotuksella pyritään selkeyttämään Finanssivalvonnan maksuja koskevaa lainsäädäntöä tekemällä muita soveltamiskäytännössä tarpeelliseksi havaittuja täsmennyksiä sääntelyyn. Talousvaliokunta pitää tärkeänä ehdotuksen tavoitetta varmistaa Finanssivalvonnan rahoituksen riittävyys.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2023 vp

Arvoisa puhemies! Valvontamaksuista säädetään Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetussa laissa. Valvontamaksujen perusteet on laadittu niin, että valvontamaksuina ja toimenpidemaksuina kerättävä rahamäärä riittää kattamaan 95 prosenttia Finanssivalvonnan kuluista. Loput 5 prosenttia jää Suomen Pankin vastattavaksi. Suomen Pankki vastaa myös Finanssivalvonnan mahdollisen alijäämän rahoittamisesta.

Finanssivalvonnan valvontamaksujen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä noin 44 miljoonasta eurosta noin 49 miljoonaan euroon. Tämä merkitsisi 13,6 prosentin korotusta voimassa olevan lain mahdollistamaan valvontamaksujen enimmäismäärään. Kaikille maksuvelvollisille tulisi perusmaksuun vähintään 18 prosentin tasokorotus, mikä vastaa nimellisen bruttokansantuotteen muutosta vuosina 2016—2022. Lisäksi suhteellinen valvontamaksu nousisi 3—70 prosenttia toimijasta riippuen. Hallituksen esityksessä korostetaan, ettei ehdotus merkitse sitä, että Finanssivalvonnan tosiasiallisesti perimät valvontamaksut nousisivat sääntelyn muutosten seurauksena näin paljon, vaan todellinen maksuvelvollisilta perittävä valvontamaksu määräytyisi edelleen Suomen Pankin vuosittain vahvistaman Finanssivalvonnan talousarvion perusteella.

Finanssivalvonta voi lisäksi kerätä valvontamaksuina ylitettä eli puskuria, joka vastaa 5 prosenttia talousarviossa vahvistetuista kustannuksista. Näin katettaisiin mahdollinen tilanne, jossa valvontamaksujen määrä alittaa Finanssivalvonnan toimintamenot. Tällainen tilanne voi syntyä, jos esimerkiksi matalasuhdanteessa tai talouden äkillisessä häiriötilanteessa useiden valvottavien tunnusluvut pienenevät samanaikaisesti niin, että esimerkiksi valvontamaksujen perusteena olevat maksuvelvollisten taseet pienenevät merkittävästi.

Talousvaliokunta katsoo, että Finanssivalvonnan rahoituksen riittävyys tulee turvata niin, että Finanssivalvonta voi toteuttaa tehtävänsä finanssisektorin valvojana tehokkaalla ja uskottavalla tavalla. Viime vuosina Finanssivalvonnan tehtävät ovat lisääntyneet merkittävästi sekä EU:n finanssialaa koskevan sääntelyn seurauksena että kansallisten tarpeiden vuoksi. Myös valvottavien määrä on lisääntynyt. Finanssivalvonnan tehtäväkenttä laajenee myös tulevana vuosina esimerkiksi kestävyysraportoinnin valvontaa, kryptovarojen markkinoita ja finanssialan häiriönsietokykyä koskevan EU-sääntelyn myötä. Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvät uudet EU-velvoitteet niin ikään lisäävät sen työmäärää. Lisäksi Finanssivalvonnan kustannuksia ovat kasvattaneet Euroopan pankkiviranomaisen, Euroopan vakuutus- ja lisäeläkeviranomaisen sekä Euroopan arvopaperiviranomaisen merkittävästi kasvaneet jäsenmaksusuudet. Digitalisaation kehittymisen myötä myös välttämättömien laitteiden ja ohjelmistojen hankinta on lisännyt kustannuksia.

Talousvaliokunta pitää erittäin tärkeänä asiantuntijalausunnoissa esitettyjä oikeasuhtaisuuteen ja kustannustehokkuuteen liittyviä huomioita. Valiokunta katsoo, että Finanssivalvonnan toiminnan tehokkuus ja myös uskottavuus pitkällä aikavälillä edellyttävät sekä sen rahoituksen riittävyyden turvaamista että toiminnan kustannustehokkuuden ja oikeasuhtaisuuden varmistamista. Näitä esitettyjä huomioita liittyen sääntelyn selkeyteen ja digitalisaation mahdollistaman kustannustehokkuuden parantamiseen tulee ottaa huomioon jatkossa Finanssivalvonnan toimintaa kehitettäessä. Valvontamaksujen suuruutta määritettäessä tulee huomioida verrokkimaiden valvontamaksutasot, sillä Suomi kilpailee muiden maiden kanssa rahoitusmarkkinatoimijoiden ja erityisesti finanssiteknologiayritysten houkuttelussa.

Talousvaliokunta yhtyy hallituksen esityksessä ja useissa asiantuntijalausunnoissa esitettyyn näkemykseen siitä, että Finanssivalvonnan rahoituksen kestävyyttä ja kokonaisra-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 63/2023 vp

kennetta on tarpeen tarkastella säännöllisin väliajoin sääntely-ympäristössä ja valvontaryhmissä tapahtuvien muutosten vuoksi.

Arvoisa puhemies! Valvontamaksujen kohdentamista maksuvelvollisten välillä ehdotetaan päivitettäväksi vastaamaan paremmin eri maksuvelvollisuusryhmiin kohdistuvaa valvontatyötä. Ehdotuksen taustalla on myös jo aiemmin sovellettu periaate, jonka mukaan suuret valvottavat subventoivat maksuosuudellaan pienempien valvottavien valvontamaksuja sekä kustantavat suhteessa enemmän valvontatyössä tarvittavaa infrastruktuuria. Tällä tavoin pyritään välttämään kohtuuttoman suuria maksujen korotuksia, jotka voisivat vaikeuttaa pienempien toimijoiden toimintaa markkinoilla.

Hallituksen esityksen mukaan muutos tarkoittaisi käytännössä sitä, että valvontamaksuja ja korotettaisiin enemmän vakuutussektorilla, pääomamarkkinasektorilla ja muulla rahoitussektorilla. Maksujen enimmäismäärä nousisi myös luottolaitossektorilla mutta suhteessa selvästi vähemmän. Muutoksen jälkeen luottolaitosten osuus maksujen kokonaiskertymästä olisi 47 prosenttia, vakuutussektorin 25 prosenttia ja pääoma- ja muun rahoitussektorin 28 prosenttia. Vuoden 2022 valvontamaksuihin verrattuna muutokset merkitsisivät 0,6 miljoonan euron kokonaiskorotusta vakuutussektorin maksuihin, 1,1 miljoonan euron korotusta pääomamarkkina- ja muun rahoitussektorin maksuihin sekä 1,7 miljoonan euron korotusta luottolaitossektorin valvontamaksuihin.

Arvoisa puhemies! Talousvaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomina hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset. Mietintö on yksimielinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

19.42 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Kyseisessä hallituksen esityksessä HE 65/2023 ehdotetaan säädettäväksi laki Finanssivalvonnan valvontamaksuista. Kuten edellä kuultiin, Finanssivalvonnan rahoituksen riittävyys onkin syytä turvata ja varmistaa.

Yksittäisille toimijoille vuosittain määrättävät valvontamaksut koostuvat perusmaksusta tai suhteellisesta maksusta tai niiden yhdistelmästä. Sairauskassojen, muiden vakuutus-kassojen ja vakuutusyhdistysten osalta valvontamaksujen määräytymisen perustetta ehdotetaan muutettavaksi niin, että maksu muodostuisi jatkossa yksinomaan 1 500 euron perusmaksusta. Tämä merkitsisi keskimäärin 56,6 prosentin korotusta valvontamaksuihin. Kyseiset toimijat maksavat valvontamaksun lisäksi Finanssivalvonnalle myös erilaisia toimenpidemaksuja, esimerkiksi sääntömuutosten hyväksymisestä ja rekisteriotteista. Esimerkiksi kyse voi olla vain toimintapiiriin kuuluvan yrityksen nimen muutoksesta kassan sääntöihin, ja siitäkin peritään erikseen maksu. Eli asian yhteydessä on jatkossa hyvä huomioida tämäkin asia.

Arvoisa puhemies! Jatkossa on tärkeää siis kiinnittää huomiota pienten toimijoiden kokonaisuusmaksurasitukseen valvontamaksujen kohtuullisuutta arvioitaessa.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 65/2023 vp sisältyvien 1.—7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.